

บทคัดย่อ

ชื่อภาคานิพนธ์ : วิถีชีวิตเด็กเร่ร่อนในกรุงเทพมหานคร : ศึกษาที่ชุมชนสถานีรถไฟหัวลำโพง

ชื่อผู้เขียน : นางสาว เกศยา ไชยสถานเคราะห์

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาลังคม)

ปี : 2544

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงสาเหตุ ที่ทำให้เด็กออกมาเร่ร่อน 2) เพื่อศึกษาถึงวิถีชีวิต สภาพความเป็นอยู่ ปัญหาและอุปสรรคที่เด็กเร่ร่อนเผชิญ 3) เพื่อศึกษา อัตมโนทัศน์และความคาดหวังในอนาคตของเด็กเร่ร่อน โดยศึกษาจากเด็กเร่ร่อนที่อยู่บริเวณสถานีรถไฟหัวลำโพง จำนวน 12 ราย ใช้แนวทางการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Study) โดยการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In – depth Interview) ข้อมูลที่ได้ก็นำมาวิเคราะห์ควบคู่กับบริบท และ ใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบ

ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กออกมาเร่ร่อน เป็นเพราะ เด็กอยู่ในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ภายในที่แตกแยก ไม่มีความสุขในบ้าน ทำให้ต้องออกไปหาความสุขนอกบ้าน เมื่อเด็กไปใช้ชีวิตนอกบ้านก็พบว่าพวกเขามีวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากเด็กบ้านอย่างสิ้นเชิง ตั้งแต่ เรื่องการอยู่อาศัย ที่เต็มไปด้วยการดิ้นรนเอาชีวิตรอด การแต่งกายที่ได้เสื้อผ้าจากถังขยะและการ บริจาคโดยมีติดตัวเพียง 1-2 ชุด การพูดจาที่ต้องใช้ไหวพริบเพื่อเอาตัวรอด การเล่นหาความสุข ก็คือ การเที่ยวเล่นทั่วไป เช่น เกาะรถไฟ เป็นต้น และการเข้ากลุ่มคบเพื่อน ก็มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต สุดท้ายการทำมาหารายได้ ก็ได้จากการเก็บขวด เป็นอาชีพหลัก

ส่วนอัตรโนทัศน์และความคาดหวังนั้น เด็กเร่ร่อนมีอัตรโนทัศน์โดยรวมที่ดี ทั้งทางด้าน พฤติกรรม ด้านร่างกาย ด้านความพึงพอใจสิ่งที่เป็นอยู่ ด้านปณิธานและความหวัง และด้านสังคม ภายนอก และมีความคาดหวังที่ดีในด้าน การศึกษา ที่หวังจะได้ศึกษาต่อในระดับสูง ด้านอาชีพ ที่ต้องการมีอาชีพที่ดีมีเกียรติ และด้านครอบครัวเพราะมีความหวังว่าจะได้กลับไปอยู่บ้านอีกครั้ง แต่มุมมองด้านองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือเด็ก พวกเขากลับไม่คาดหวังว่าจะได้อะไรมาไปกว่านี้

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินชีวิตที่เร่ร่อน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเรื่องการถูกรังแก จากรุ่นเดียวกันและรุ่นโตกว่า การโดนรีดไถเงินจากขาใหญ่ประจำถิ่น ปัญหายาเสพติด และปัญหาการขายบริการทางเพศ

ข้อเสนอแนะในการหาแนวทางแก้ไขป้องกันปัญหาเด็กเร่ร่อนในสังคมไทย คือ ต้องร่วมมือกันทุกระดับ ระดับนโยบาย ควรส่งเสริมการพัฒนาสถาบันครอบครัวอย่างมีคุณภาพ และสนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีความพร้อมในการให้ช่วยเหลือเด็กในทุก ๆ ด้าน ระดับหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ ควรมีแนวทางการแก้ไขปัญหาลูกในทิศทางเดียวกัน คือ เน้นการปรับพฤติกรรม ระดับชุมชน ก็ควรเพิ่มบทบาทของความเป็นครอบครัวใหญ่ มีความเอื้ออาทรต่อกัน ระดับครอบครัวและตัวเด็ก ก็ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในบ้าน

;